

Dia et exhortatoria toti⁹ operis conclusio.

Eya venerabiles et egregij patres/amantissimiq; ac deuotissimi fratres/sacre huius religionis alumni et cultores spiritus vestros nedum per capreas/hinnulosq; ceruorum sed certe per viscera misericordie dei nostri/per vulnera preciosissimūq; sanguinē dñi nostri Iesu christi/ac p̄ illam eterne beatitudinis portionē quā sub gloriosissimo regine celi mantello finaliter expectatis adiuramus/obtestamur/interpellam⁹/hortamur et rogamus vt feruenti caritate cōsideratis p̄sentis voluminis tenoribus/nobilissima sancte religionis vestre exordia atq; fundamenta attentius animo reuoluentes/vos deinceps iugiter totos saltem in duobus sine fictione paratos/efficaces/et beniuolos exhibeatis/**P**rimū vt in omni vita et conuersatione tanq; veri sanctorum filij et successores/ad petrā vnde excisi estis/iuxta **E**saie commonitionē attendentes/exemplo eorum qui vos in sancta vocatione ista tam gloriose precesserunt/sacri ordinis vestri puritatem coram deo et hominibus obseruare studeatis **S**ecundū vt amplissimo premissorū vigore priuilegiorū in religiose dilectionis vniformitate et concordia/vos et vobis commissā seu credita quecunq; bona murum defensionis pro domo dei/religioneq; speciali sue intemerate genitricis constanti virtute opponatis. **E**st enim omnium religionum prima in ipsius virginis matris honorem dedicata/in qua sub suauī sancte reformationis iugo et obseruantia/nō solum sancti quorum nonnullos annumerare curauimus. **V**erumetiā innumerabiles ex omni statu mundi iter regni celestis vobis ostenderunt. **N**am crebro multi pontifices in vtroq; statu reuerendi/tante deuotionis odore attracti/infulis depositis/simplicem cum dei famulis monachatum ducere gaudebant. **I**nnumerabiles decani/abbates/archidiaconi/cantores/ceteriq; ecclesie/necnon aliorum ordinum prelati/mēte humili/pauperes christi/patres vestros imitari studebant/sua etiam quandoq; loca sacro ordini supponentes. **R**egum quoq; ac principum filij et nepotes/nōnunq; ipsi principes/reiecta glorie mūdialis

pompa /ad ordinis vestri humilē paupertatē cōfluebant/ quo-
rum nōnulli monachorū cucullā/ alij conuersorū barbā/ ceteri
fratrū laicorū statū eligebant/ **N**ouū pfecto ⁊ grande spiritua-
lis milicie spectaculū/ inclitū nup̄ videre militē in seculo glorio-
sum delicijs affluentē/ iam gustato spirituali patrū vestrorum
pane/ ad christū conuersum cū hilaritate spiritus claustrū sco-
pantē/ coquine officijs prompte seruientē/ bubulci/ ouispilio-
nis ⁊ aurige seruitio hilariter incumbentē/ pane ordeaceo/ fa-
ba/ lente/ oleo ⁊ aqua suauiter reficientē/ aliasq; religionis au-
steritates pre nimio regine celi amore claro pectore dulciter in
huius religionis simplicitate ferentē. Non solū aut̄ premissos
sacra suscipit religio/ verumetiā innumerabiles doctores/ phi-
losophos/ rethores/ medicos/ dialecticos/ iuriscōsultos/ ac the-
ologos christo cum humilitate seruire edocuit/ quorū nomina
scripta/ opera p̄clara/ enarrare si volumus/ nō minus q̄ stellas
celi numerare temptaremus. **S**ublimiū quoq; exemplo p̄sona-
rum alij inferioris gradus ad ordinis vestri gremiū cōfluebāt
nobiles/ burgeneses/ practici/ mercatores/ artifices laboratores
⁊ in plebe honorati diuites/ qui temporalibus dispositis opi-
bus se ⁊ quandoq; cum ingenti massa auri monasterijs dona-
bant. **E**x quibus taliumq; laboribus sumptuosa ceteris p̄fecto
clariora regine celi in hoc ordine constructa sunt edificia. **C**ui⁹
meriti religiose ac christo deuote matrone participes fieri cupi-
entes manus largas aponebant. **S**ic breui tempore ex quoli-
bet orbis statu dñā mundi innumeros speciales famulos fa-
mulasq; sub hoc habitu celesti acquisiuit. **Q**uid ergo iam nos
faciemus aut coram sūmo deo dicemus/ si quod absit/ tot qui
nos p̄cesserunt/ qui viam paradisi in mundo nobis ostenderūt
qui loca religioni aptissima nobis parauerūt/ libros/ cartas/ or-
namenta/ domos possessiones/ amicos/ puisiones/ ⁊ queq; ad
sancte cōuersionis obseruantiam necessaria magnifice relique-
runt/ desides aut delicati milites seu in disciplinati successores
sequi nolumus/ aut certe cōtēnamur hęc p̄fecto sacra reli-
gio/ que potior ad sancte regule beati **B**enedicti obseruantia
reformatio dicitur prout sanctissimi **B**ernardi aliorūq; patrū

Scripta tradunt peculiaris est in terris familia gloriosissime ma-
 tris domini cuius viuendi formā sibi deuotis famulis primis
 patribus nostris inspirasse certū est. Nam vltra spirituales re-
 uelationes intimasq; consolationes sepius fulgidissimo celi ci-
 uium stipata comitatu eos visitabat/etiā visibiliter consolaba-
 tur/edocebat/aduuabat/dirigebat. **Ob** hoc et ipsa sacri huius
 ordinis patrona/domina/protectrix/ et aduocata nominatur/
 sicut ordo ipse primus est omnium ordinum in eius honorem de-
 dicatus/cuius habitum tam monachorum q̄ sanctimonialium tra-
 didisse fertur/cum tante dignitatis auctoritate/merito et virtu-
 te/ut diabolus nullam habeat potestatem in aliquo qui eo indu-
 tus moritur/saltem donec de ipso iudex viuorum et mortuorum
 dederit sententiam. **Deniq;** huius sancte vocationis tolerantia
 p̄ omnibus peccatis p̄cedentibus sufficiens creditur peniten-
 tia/quoniam si p̄ possibile demō aut etiam Judas humiliter et
 integraliter sacri ordinis obseruantias custodirent/de eorum
 salute finali nequaquam desperandum videretur/vnde et iuxta chri-
 sti reuelationem/infallibileq; promissum perseverantes in isto
 ordine sub religiosa humilitate et obedientia infallibiliter sal-
 uabuntur/has veritates similesq; conclusiones apertis litteris
 docent sanctorum monimenta/et inter cetera clarissimus liber qui
 exordium **Cistercij** inscribitur/quarum participes in hoc seculo
 et in alio religiosam hanc familiam p̄ vniuersa mundi climata
 constituta ~~participes~~ faciat piissimus dominus **I**esus sue dul-
 cissime matris precibus. **A**men.